

VEŠČINA:

MED

IME in PRIIMEK pustolovca/pustolovke:
VEŠČINA opravljena:
NAŠITEK podeljen:

ZAHTEVE

	DATUM	OCENJEVALEC
Zna pojasniti nastanek medu.		
Zna razložiti, kako čebele naredijo med.		
Zna pojasniti izraze: satovje, nektar, cvetni prah, točilo		
Zna pojasniti vlogo čebelarja/čebelarke.		
Izdela dva izdelka med naštetimi (obkroži): - čebelji panj - satovje - čebela - roža - po lastni izbiri, vezano na tematiko		
Poskusi tri vrste medu in zna pojasniti izbor najljubše vrste.		
Zapomni si dve svetopisemski vrsticami med naštetimi (obkroži): 2 Mz 3,8; Psalmi 19, 7-10; Prg 24,13; Prg 25,16.27; Mt 3,4, Ps 34,9 ali po lastni izbiri, vezano na tematiko		

POMOČ PRI UČENJU:

[https://en.wikibooks.org/wiki/Adventist Adventurer Awards/Honey](https://en.wikibooks.org/wiki/Adventist_Adventurer_Awards/Honey)

VPRAŠANJA IN NALOGE

1. KAJ JE MED?

2. KAKO ČEBELE NAREDIJO MED?

3. OPIŠI POJME:

SATOVJE

NEKTAR

CVETNI PRAH

TOČILO

4. KAJ POČNE ČEBELAR/ČEBELARKA?

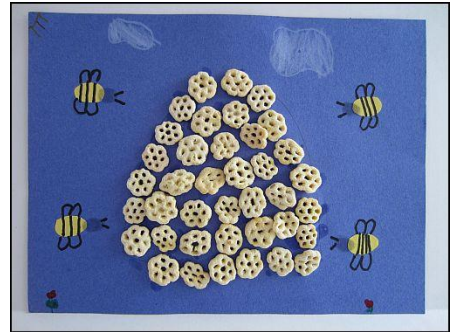
This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

5. IZDELAJ VSAJ DVA OD NAŠTETIH IZDELKOV NA TEMO MEDU IN ČEBEL (OBKROŽI IZBRANA):

ČEBELJI PANJ
SATOVJE
ČEBELA

ROŽA
PO LASTNI IZBIRI, VEZANO NA
TEMATIKO

(TUKAJ LAHKO PRILEPIŠ FOTOGRAFIJE SVOJIH IZDELKOV)

6. POSKUSI VSAJ TRI VRSTE MEDU. KATERA VRSTA TI JE BILA NAJBOLJ VŠEČ IN ZAKAJ?

POSKUSIL-A SEM:

NAJBOLJ MI JE BIL VŠEČ _____, KER

7. ZAPOMNI SI VSAJ DVE SVETOPISEMSKI VRSTICAMI MED NAŠTETIMI (OZNAČI IZBRANO):

ZATO SEM STOPILO DOL, DA GA REŠIM IZ ROK EGIPČANOV IN GA POPELJEM IZ TE DEŽELE V LEPO IN ŠIRNO DEŽELO, V DEŽELO, V KATERI SE CEDITA MLEKO IN MED, NA PODROČJE KÁNAANCEV, HETEJCEV, AMORÉJCEV, PERIZÉJCEV, HIVÉJCEV IN JEBUSEJCEV. **2 MOJZES 3,8**

JEJ MED, SIN MOJ, KER JE DOBER,
ČISTO STRD, KI JE SLADKA TVOJEMU GRLO.
PREGOVORI 24,13

16 ČE SI NAŠEL MED, GA JEJ ZMerno,
DA SE GA NE BOŠ PRENAJEDEL IN GA IZBRUHAL.
27 JESTI VELIKO MEDU NI DOBRO,
PREISKOVATI TEŽKE REČI JE SLAVA.
PREGOVORI 25,16.27

7 S KONCA NEBA JE NJEGOV VZHOD,
NJEGOV PREOBRAT NAD NJIHOVIMI KONCI,
NIČ NE OSTANE SKRITO PRED NJEGOVO VROČINO.

8 GOSPODOVA POSTAVA JE POPOLNA,
POŽIVLJA DUŠO;
GOSPODOVO PRIČEVANJE JE ZANESLJIVO,
NEVEDNEGA DELA MODREGA.

9 GOSPODOVI UKAZI SO PRAVI,
RAZVESELJUJEJO SRCE;
GOSPODOVA ZAPOVED JE JASNA,
RAZSVETLJUJE OČI.

10 GOSPODOV STRAH JE ČIST,
OSTAJA NA VEKE;
GOSPODOVE SODBE SO RESNICA,
VSE SKUPAJ PRAVIČNE.

PSALMI 19,7-10

JANEZ JE NOSIL OBLEKO IZ KAMELJE DLAKE IN USNJEN PAS OKOLI
LEDIJ. HRANIL SE JE S KOBILICAMI IN Z DIVJIM MEDOM.

MATEJ 3,4

OKUSITE IN GLEJTE, KAKO DOBER JE GOSPOD.
BLAGOR MOŽU, KI SE ZATEKA K NJEMU!

PSALMI 34,9

SVETOPISEMSKA VRSTICA PO MOJEM IZBORU:

TEORIJA

MED JE NARAVNA SLADKA SNOV, KI GA IZDELAJO ČEBELE TAKO, DA V CVETOVIH NABIRAJO NEKTAR ALI PA ZBIRAJO IZLOČKE ŽIVIH DELOV RASTLIN ALI IZLOČKE ŽIVALI NA ŽIVIH DELIH RASTLIN. ZBRAN MATERIAL NATO POMEŠAJO Z LASTNIMI SNOVMI, GA SHRANIJO, POSUŠIJO IN PUSTIJO ZORETI V SATJU.

TEKOČI MED SE NE POKVARI, LAHKO EDINO KRISTALIZIRA V TRDNO STANJE. NAZAJ V TEKOČINO GA PRETVORIMO S SEGREVANJEM DO 40 °C - ČE TO MEJO PRESEŽEMO, MED IZGUBI ZDRAVILNE LASTNOSTI.

RAZLIČNE VRSTE MEDU SE MED SEBOJ RAZLIKUJEJO PO BARVI, OKUSU, SESTAVI, ZGRADBI IN LASTNOSTIH. GLEDE NA PAŠO ČEBEL, V SLOVENIJI LOČIMO RAZLIČNE VRSTE MEDU:

- AKACIJEV MED
- CVETLIČNI MED
- GOZDNI MED
- LIPOV MED
- KOSTANJEV MED
- SMREKOV MED
- HOJEV MED
- AJDOV MED
- CVETLIČNI MED ALI MED IZ NEKTARJA - PRIDOBLEN JE IZ NEKTARJA CVETOV
- ...

V ČASU GLAVNE PAŠE IZLETI ČEBELA IZ PANJA 7-17-KRAT NA DAN, PRI ČEMER ZA VSAK POLET PORABI PRIBLIŽNO POL URE, ODVISNO OD RAZDALJE DO PAŠE.

CVETNI PRAH

ZRNCA CVETNEGA PRAHU ALI PELODA NASTANEJO V PRAŠNICAH VIŠJIH RASTLIN.

KAKO ČEBELA NABIRA CVETNI PRAH?

- TELO ČEBELE JE PREKRITO Z DROBNIMI DLAČICAMI, NA KATERE SE OB OBISKU NA CVETJU UJAME CVETNI PRAH. ČEBELE OBISKUJEJO CVETJE PREDVSEM Z NAMENO, DA

NABEREJO NEKTAR DO KATEREGA PA NE MOREJO, NE DA BI SE PODRGNILE OB PRAŠNIKE IN SE TAKO POTRESLE S PELODOM.

- S POMOČJO NOG IN ŠČETIC NA NJIH ČEBELA OČISTI S TELESA NABRANI PELOD, GA NAVLAŽI S SLINO IN MEDIČINO TER GA NATO S SPREDNJI MI NOGAMI PRELOŽI NA ZADNJE, KJER SE NAHAJA POSEBNO MESTO ZA ZBIRANJE PELODA, KI SE IMENUJE **KOŠEK**.

- KO SE ČEBELA VRNE V PANJ, NAJDE PRIMERNO CELICO SATJA IN VANJO Z ZADNJIH NOG POSTRGA CVETNI PRAH.

- PANJSKE ČEBELE GA NAVLAŽIJO S SLINO, STLAČIJO NA DNO CELICE IN GA PREKRIJEJO S TANKO PLASTJO MEDU, S ČEMER PREPREČIJO KVARJENJE.

- PELOD ČEBELE POTREBUJEJO ZA HRANJENJE SVOJIH LIČINK, KI Z NJIM DOBIJO VSE POMEMBNE SESTAVINE ZA RAST IN RAZVOJ, NUJNO POTREBEN PA JE TUDI ZA IZLOČANJE VOSKA.

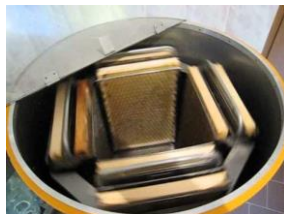

KAKO NASTANE MED?

ČEBELE NABIRAJO NA CVETOVIH SLADKO MEDIČINO ALI NABIRAJO RAZLIČNE VRSTE MANE IN JO ODNAŠAJO V PANJ, KJER JO ODLOŽIJO V CELICE SATOVJA. **ZA EN KILOGRAM MEDU MORAJO ČEBELE OBISKATI NEKAJ MILIJONOV CVETOV.** MEDIČINA, KI JE PRINEŠENA V PANJ, VSEBUJE VELIKO VODE. TO ČEBELE ODSTRANJIO TAKO, DA JO PRENAŠAJO IZ CELICE V CELICO, PRI TEM PA Z UTRIPANJEM KRIL USTVARIJO ZRAČNI TOK, KI ODNAŠA VODNE HLAPE IZ PANJA. KO JE MED V CELICAH ZADOSTI ZGOŠČEN - PRAVIMO, DA JE DOZOREL - GA ČEBELE POKRIJEJO Z VOŠČENIMI POKROVCI IN GA S TEM ZAŠČITIJO PRED VLAGO.

TOČENJE MEDU

KO JE MED ZREL, GA ČEBELARJI LAHKO STOČIJO. TO JE POGOSTO TAKRAT, KO JE POKRITA 2/3 SATE. IZ PANJA ODVZETE SATE ZLAGAMO V ČISTO POSODO, DA JIH PRENESEMO V PROSTOR ZA TOČENJE MEDU. V PROSTORU ZA TOČENJE MEDU JE TOČILO, PRIPOMOČEK, KI GA ČEBELARJI UPORABLJAJO ZA IZTEKANJE MEDU IZ SATJA. V NAPRAVO ZLOŽIMO SATE, NATO PA JIH

ZAVRTIMO. MED IZTEKA NA DNO POSODE, KJER GA LAHKO IZTOČIMO SKOZI PIPO.

5 stvari, ki jih lahko naredim za čebele

Cebele oprasujejo kar **170 tisoč** vrst rastlin.

Vsaka tretja žlica hrane na svetu je odvisna od oprasovanja.

Ena medonosna čebela lahko v svojem življenju nabere **1/12 čajne žličke medu**.

Za kilogram medu morajo čebele obletati **štiri milijone cvetov** in preleteti **štiri dolžine ekvatorja**.

Cebelja družina je velika kot malhno mesto. V njej živi od **30 do 60 tisoč** čebel delavk, od 300 do tisoč trotni v matca.

Medonosne čebele zime ne preživijo, ampak se stisnejo v zimsko gručo in se tako grejejo.

Aktivne ostanejo vso zimo.

Medonosne čebele so edina čebelja vrsta, ki **po piklu umre**.

Čebela je gospodaren in preudaren gradbenik – satovje je med najučinkovitejšimi strukturami v naravi; stene satovja so spojene pod kotom **120°** in tvorijo **popoln šestkotnik**.

Cebele lahko zapustijo panj, ko se zunanja temperatura dvigne **nad 10° C (50° F)**.